

Proměna

Franz Kafka

In: Proměna a jiné povídky.

Praha 2009

Úroveň: 4 (SŠ)

Ukazatel	Popis
Údaje o knize	229 s., 19 cm (česká verze)
Zájmy	Povídka. Téma odcizení člověka v moderním světě i v rodinném životě. Odcizení graduje fyzickou proměnou hlavního hrdiny a psychickou proměnou, změnou charakteru rodinných členů. Zajímavé je pozorovat vyvíjející se vztahy mezi Řehořem a rodinou.
Čtenářská zkušenost	Vyspělejší čtenář, který vnímá proměnu vnější i vnitřní hlavního protagonisty i jeho rodiny. Objevuje se zde také téma smrti v souvislosti s necitelným jednáním okolí – služka mrtvolu vyhodí se slovy: „Pojďte se podívat, ono to chcíplo; leží to tam dočista chcíplé!“ Rodině se paradoxně po prvotním šoku uleví.
Všeobecné znalosti	Knihy nevyžaduje specifické znalosti. Náročnost spočívá v čtenářských i životních zkušenostech.
Oborově specifické znalosti	Knihy nevyžaduje oborově specifické znalosti.
Slovní zásoba	Spisovná forma jazyka. Pouze ojediněle nespisovné výrazy (hovnivál). Vyjadřování je strohé, bez metafor. Vyskytují se také expresivní pasáže.
Větné konstrukce	Jednoduchý jazyk.
Stylistika	Styl díla je věcný, soustředí se na líčení děje. Díky

	<p>věcnosti působí i fantastická situace přirozeně.</p>
Děj	<p>Řehoř Samsa se jednoho rána probudí jako hmyz. Řehořovi více než samotná proměna vadí fakt, že nemůže jít do práce, neboť je finančně zodpovědný za celou rodinu. Reakce rodinných příslušníků na Řehořovu změnu jsou různé, různým způsobem se také vyvíjejí. Změna chování členů rodiny souvisí také s tím, že si museli najít práci a nemají již svůj klid, který měli v době, kdy zabezpečoval rodinu hlavní hrdina. Řehoř ztratil hlas, avšak lidské řeči stále rozumí. Tímto je naznačena neschopnost komunikace mezi ním a rodinou. Postupně se navzájem odcizují. Řehořova samota trápí. Rodina si zase často vysvětluje mylně Ř. chování jako agresivní. Ř. nakonec pochopí, že je rodině na obtíž a krátce nato umírá.</p>
Časový sled	<p>Příběh je rozčleněn do 3 kapitol. Děj je chronologický, objevují se vzpomínky na minulost. Povídka je vyprávěna v er-formě.</p>
Kompozice	<p>Chronologická s retrospektivou.</p>
Dějová linie	<p>Jedna dějová linie. Povídka je rozčleněna na tři části.</p>
Perspektiva	<p>Příběh je vyprávěn v er-formě. Vyprávění je doplněno dialogy postav. Objevují se také vnitřní monology hlavního hrdiny.</p>
Téma	<p>Změna charakteru lidí v obtížné situaci.</p>
Smysl	<p>Autor zobrazuje odcizení mezi lidmi, neschopnost komunikace.</p>
Charakter postav	<p>Řehoř: svědomitý, ohleduplný. Je obchodní cestující, který ze své výplaty živí celou rodinu. Bere svou</p>

proměnu jako fakt, necítí se ublížen. I v závěru vzpomíná na svou rodinu s láskou. Sestra Markéta: sedmnáctiletá, hudebně nadaná. Bratra má ráda, jako jediná o něj po proměně pečuje. Z finančních důvodů musí začít pracovat, její charakter se mění. Otec – přísný a rázný muž, z unaveného člověka se mění v muže činu. Najde si práci, pronásleduje brouka. Matka – starostlivá, musí si najít práci, syn se pro ni stává břemenem.

Počet	1 hlavní postava: Řehoř Samsa, jeho rodina: otec, matka, sestra Markéta.
Vztahy	Vztahy se vyvíjí. Když se Řehoř staral o rodinu, byl jistě oblíbený, po proměně jsou vztahy narušené, jako brouk je na obtíž.